

ที่ กบ ๐๐๓๗.๓/๑๖๕๑

ศาลากลางจังหวัดกระบี่
ถนนอุตรกิจ กบ ๘๑๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice:GAP) สำหรับพืชของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ และนายกเทศมนตรีเมืองกระบี่

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๐.๒/ว ๙๓๖ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔

ด้วยจังหวัดกระบี่ได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ได้รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช โดยในแนวทางการแก้ไขและพัฒนากระบวนการจัดการคุณภาพ GAP พืช โดยเฉพาะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกร กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำคู่มือ สื่อการสอน แบบฟอร์มที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ จัดอบรมเกี่ยวกับระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี และเทคโนโลยีการผลิตพืช ได้แก่ การจัดการดิน การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง และการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management : IPM) และให้ความรู้ข่าวสารด้านความปลอดภัยและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มากขึ้น รวมทั้งข้อมูลความเสี่ยงของการได้รับอันตรายจากผักผลไม้ที่นิยมบริโภคภายในประเทศ ดังนั้น จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ดังรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป สำหรับอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ทราบและพิจารณาดำเนินการด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมาน แสงสอาด)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร/โทรสาร ๐-๗๕๖๑-๑๘๙๙, ๐-๗๕๖๒-๒๔๓๗

06 พ.ค. 2554

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกระบี่
เลขที่ 2962
วันที่ 06 พ.ค. 2554
เวลา

010561
4 พ.ค. 2554

ที่ มท ๐๘๑๐.๒/ว ๘๓๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง การพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืชของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๕๐๗/ว (ล) ๕๔๐๒ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

ด้วยคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ได้รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช โดยในแนวทางการแก้ไขและพัฒนา ระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช โดยเฉพาะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกร กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำคู่มือ สื่อการสอน แบบฟอร์มที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ จัดอบรมเกี่ยวกับระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี และเทคโนโลยีการผลิตพืช ได้แก่ การจัดการดิน การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง และการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management : IPM) และให้ความรู้ข่าวสารด้านความปลอดภัยและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มากขึ้น รวมทั้งข้อมูลความเสี่ยงของการได้รับอันตรายจากผักผลไม้ที่นิยมบริโภคภายในประเทศ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอให้จังหวัดประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาตุนะ เอี่ยมแสง)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น
โทร ๐-๒๒๔๑-๔๐๐๐ ต่อ ๒๑๒๒-๔
โทรสาร ๐-๒๒๔๓-๒๒๓๐

กระทรวงมหาดไทย
กองกลาง สำนักทะเบียนการเกษตร
วันที่ 18 ต.ค. 2554
เลขรับ 10747

915
16 ต.ค. 2554

สำนักงานรัฐมนตรี
รับที่ 244
วันที่ 16 ต.ค. 2554
เวลา
กระทรวงมหาดไทย

ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๕๙๐๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๒๑

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) สำหรับพืช ของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ฯ อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๕๑
ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ สว ๐๐๐๓/๘๖๑
ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และเอกสารประกอบ

เลขที่รับ 9961
วันที่ 21 ต.ค. 2554
เวลา 17.40
กรมการปกครอง

กรมการปกครอง
เลขรับ 019002
วันที่ 18 ต.ค. 2554
เวลา 13.19

ด้วยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ส่งรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) สำหรับพืช ของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

โดยที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามหนังสือที่อ้างถึง และรายงานเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข จึงขอให้หน่วยงานดังกล่าวรับไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมผลการดำเนินการ แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

จึงเรียนมา เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง แล้วส่งผลการดำเนินการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อรวบรวมส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

ม. มท 0102/ 1866

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย
เพื่อโปรดทราบและดำเนินการ

๒๒

(นายผอญ นาวาริจิต)

หัวหน้ากลุ่มงานการเมือง รักษาการในตำแหน่ง
หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี
16 ต.ค. 2554

ขอแสดงความนับถือ

๘

(นายศิริ เลิศธรรมเทวี)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๐๖/๑๐๓/๒๕๕๔

สำนักเลขาธิการกรมการปกครอง
เลขรับที่ 019002
วันที่ 18 ต.ค. 2554
เวลา 13.00
กรมการปกครอง

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ (เจ้ากรม)

โทรสาร ๐๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (๒๐๐๔/๐/๓)

หม.ก.

ที่ สว ๐๐๐๗/ ๗๖๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช ของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวข้างต้น (๑๕ แผ่น)

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช ของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ และมีมติเห็นด้วยกับรายงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

จึงส่งรายงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว มาตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๖

ขอแสดงความนับถือ

(นางวรรัตน์ อติแพทย)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา

สำนักการประชุม

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๕๒

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๕๒

สายด่วนวุฒิสภา ๑๑๐๒

๑
๗๗๗

ถ้าหากถูกต้อง
โจรรัตน์ ศรีกรวีวัฒน์
(นางเลขาธิการวิเศษ ศรีกรวีวัฒน์)
อธิบดี สำนักนิติธรรม

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช

โดย
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๗
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

บทที่ ๔ สรุปและเสนอแนะ

๔.๑ สรุปสภาพปัญหากระบวนการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช

การดำเนินงานโครงการระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ตามประกาศของรัฐบาลให้เป็นปีแห่งความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานได้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ดำเนินงานตามหน้าที่หลักของตนและประสานกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้โครงการระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช บรรลุเป้าหมาย แต่การดำเนินงานดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และยังขาดประสิทธิภาพอันเป็นที่ ยอมรับในระดับสากล จึงมีหน่วยงาน นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคณะกรรมการการเกษตร และสหกรณ์ วุฒิสภา ให้ความสำคัญในการศึกษาวิจัยและค้นคว้าหาประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไข ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาระบบการจัดการ คุณภาพ GAP พืช ขึ้นเพื่อศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาระบบการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช จากการศึกษา รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง การจัดโครงการสัมมนาเรื่องเส้นทางสู่ความสำเร็จของระบบการจัดการ คุณภาพ GAP พืช การเชิญผู้แทนด้านการตลาดค้าส่ง ตลาดค้าปลีก มาให้ข้อมูล และการศึกษาดูงาน เกษตรกรผู้ผลิตพืชตามระบบ GAP เพื่อให้ได้ประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาระบบการจัดการ คุณภาพ GAP พืช ซึ่งสามารถนำมาสรุปประเด็นปัญหาได้ ๔ ด้านคือ ๑. ด้านเกษตรกร ๒. ด้านการตลาด ๓. ด้านระบบการรับรอง GAP ๔. ด้านผู้ปฏิบัติงาน GAP

๑) ปัญหาด้านเกษตรกร

การผลิตสินค้าเกษตรให้ปลอดภัยได้มาตรฐานต้องดำเนินการควบคุมตามมาตรฐาน ตลอดสายการผลิต เกษตรกรผู้ปลูกนับเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรระดับต้นน้ำของสายการผลิตที่มีความสำคัญในความปลอดภัยของผลผลิต โดยจะต้องควบคุมตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการขนย้ายผลผลิตให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน จากการรวบรวมข้อมูลการผลิตทางการเกษตรตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช พบปัญหาอุปสรรคด้านเกษตรกร ดังนี้

- เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เห็นประโยชน์ ไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช
- เกษตรกรเห็นว่าขั้นตอนการปฏิบัติตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืชมีความยุ่งยาก เช่น การจดบันทึกข้อมูลการผลิต
- เกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการผลิตพืช ได้แก่ การจัดการดิน การป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง และการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง

- เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช เช่น ราคาสินค้าเกษตรที่ผลิตตามระบบ GAP ไม่มีความแตกต่างจากสินค้าเกษตรที่ไม่ได้ผลิตตามระบบ GAP ยกเว้น สินค้าที่จำหน่ายในตลาด Modern Trade แต่เกษตรกรยังได้รับผลตอบแทนในสัดส่วนที่ไม่มากนักจากราคาจำหน่ายที่สูง

- เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ไปแล้วไม่ได้ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีต่อเนื่อง

๒) ปัญหาด้านการตลาด

ปัจจุบันตลาดของผลิตผลที่ได้จากระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช ยังประสบปัญหาด้านการตลาดซึ่งสามารถสรุปประเด็นปัญหาสำคัญ ดังนี้

- ผลิต GAP ที่เข้าสู่ตลาด Modern Trade ราคาสูงมาก ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถซื้อได้ ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรผู้ผลิตไม่ได้รับส่วนต่างของราคานี้ทำให้ไม่จูงใจแก่เกษตรกรและสินค้า GAP ที่ขายในตลาดท้องถิ่น จึงมักทำให้ผู้บริโภคไม่เกิดความมั่นใจว่าแตกต่างจากสินค้าที่ไม่ใช่ GAP

- ขาดความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้ซื้อ จึงเกิดสภาวะผู้ผลิตไม่รู้จะขายสินค้าให้ใคร ผู้บริโภคไม่รู้จะซื้อสินค้าที่ไหน เช่น สถานที่จำหน่ายผลผลิตผลเกษตรปลอดภัย หรือได้รับการรับรอง GAP มีน้อย ขาดระบบฐานข้อมูลผู้ผลิต GAP และผู้ต้องการสินค้า GAP นอกจากนี้การกระจายสินค้ายังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัญหาด้านโลจิสติก ทำให้ผลผลิตเกษตรมีการเสื่อมเสียง่าย มีอายุเก็บรักษาสั้น และไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

- เกษตรกร ขาดความรู้ ความเข้าใจกลไกตลาด ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการกำหนดราคาที่เหมาะสม เพราะบางครั้งกำหนดราคาต่ำเกินไป ผู้บริโภคอาจเกิดความกังวลด้านคุณภาพ/ความปลอดภัยสินค้า หรือหากกำหนดราคาสูงเกินไปก็มีผู้ซื้อน้อย

- กิจกรรมการส่งเสริม/ประชาสัมพันธ์ยังไม่เพียงพอ/ต่อเนื่องที่จะทำให้ผู้ผลิต พ่อค้าและผู้บริโภคเกิดการรับรู้/สร้างความตระหนักถึงความสำคัญหรือความแตกต่างของสินค้า จึงมักพบว่าตลาดขายส่งและขายปลีกในประเทศส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับสินค้า GAP กล่าวคือไม่จัดสถานที่เฉพาะไว้สำหรับจำหน่ายสินค้า GAP หรือไม่มีความคิดที่จะประชาสัมพันธ์ให้แก่สินค้า GAP และพบว่าตลาดซูเปอร์มาร์เก็ตเท่านั้นที่จัดสถานที่เฉพาะไว้สำหรับจำหน่ายสินค้า GAP

๓) ปัญหาระบบการรับรอง GAP

เนื่องจากระบบการตรวจรับรองระบบการผลิต GAP เป็นเรื่องใหม่ในวงการเกษตร ทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจสับสน กล่าวคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจว่ามาตรฐานการรับรอง การผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกันภายใต้สัญลักษณ์ Q มีมากกว่า ๑ มาตรฐานและยังสับสนในการใช้คำว่า “มาตรฐาน” “หลักเกณฑ์เงื่อนไขและขั้นตอนการดำเนินงานในการตรวจรับรอง” “แผนการรับรองผลิตภัณฑ์” หรือ Scheme Rule ที่ CB ต้องมีการประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานระหว่างประเทศ

โดยทั่วไปแล้วระบบการตรวจรับรองจะดำเนินการโดยบุคคลที่สาม (Third party) และหรือบุคคลที่สอง (Secoand party) ซึ่งจะมีความแตกต่างกัน กรณี CB ที่เป็นบุคคลที่สามที่ทำหน้าที่ให้การรับรองจะต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการตรวจรับรอง ซึ่งโดยทั่วไป CB สามารถให้การรับรองโดย

เลือกอ้างอิงมาตรฐานใดก็ได้ที่เป็นที่ยอมรับหรือที่ผู้ซื้อต้องการแต่จะต้องระบุชื่อมาตรฐานที่ใช้รับรองไว้ในใบรับรอง ซึ่งต่างจากการตรวจรับรองโดยบุคคลที่สอง ซึ่งผู้รับรองมักจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเป็นลูกค้าและตรวจรับรองตามมาตรฐานของผู้ตรวจรับรอง

๔) ปัญหาด้านผู้ปฏิบัติงาน GAP

จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การเชิญผู้แทนหน่วยงานภาครัฐมาให้ข้อมูล และการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องด้าน GAP รวมทั้งการเชิญผู้แทนด้านการตลาดมาให้ข้อมูล ตลอดจนการศึกษาดูงานเกษตรกรผู้ผลิตพืชตามระบบ GAP สรุปปัญหาผู้ปฏิบัติงานด้าน GAP ได้ดังนี้

- จำนวนผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจรับรองในระดับแปลงผลิตไม่เพียงพอกับจำนวนแปลงที่สมัครขอการรับรองตามระบบ GAP พืช ทำให้มีขีดจำกัดในการตรวจประเมิน มีผลทำให้ล่าช้าไม่ทันตามความต้องการของเกษตรกรผู้ผลิต จากผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการอาหารปลอดภัย ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๒ พบว่าในแต่ละปีมีแปลงที่ผ่านการรับรอง ๒๐๐,๐๐๐ แปลงซึ่งผู้ตรวจรับรองต้องตรวจติดตามแปลงเหล่านี้ในทุกๆ ปี และผู้ตรวจรับรองยังต้องตรวจแปลงที่ขอการรับรองในแต่ละปีกว่า ๑๐๐,๐๐๐ แปลงด้วย ในขณะที่จำนวนผู้ตรวจรับรองมีไม่ถึง ๑,๐๐๐ คน และการเพิ่มจำนวนผู้ตรวจประเมินของภาครัฐกระทำได้ยาก

- ผู้ตรวจประเมินขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบคุณภาพและรับรองมาตรฐาน GAP รวมถึงไม่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการตรวจประเมินเท่าที่ควร

๔.๒ แนวทางแก้ไขและพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกร

- ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำคู่มือสื่อการสอน แบบฟอร์มที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ จัดอบรมเกี่ยวกับระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเทคโนโลยีการผลิตพืช ได้แก่ การจัดการดิน การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง และการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management : IPM) ให้ความรู้ข่าวสารด้านความปลอดภัยและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มากขึ้น รวมทั้งข้อมูลความเสี่ยงของการได้รับอันตรายจากผักผลไม้ที่นิยมบริโภคภายในประเทศ

- ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของชนิดพืชที่มีความเสี่ยงเพื่อผลักดันให้ผลิตตามระบบ GAP

- ให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานการผลิต เช่น การพัฒนาดิน การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรที่เข้าสู่ระบบ GAP

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาด

การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดของผลิตผลที่ได้จากระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืชจำเป็นจะต้องมีการจัดการด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงสามารถสร้างการยอมรับจากผู้บริโภคได้ ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดสามารถสรุปได้ดังนี้

- ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำฐานข้อมูลแหล่งผลิต แหล่งรวบรวมสินค้า GAP และเผยแพร่เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าถึงได้ง่าย
- ให้กระทรวงพาณิชย์จัดทำฐานข้อมูลผู้ต้องการสินค้า GAP ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
- ให้ภาครัฐสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายสินค้า GAP ให้มากขึ้น โดยสนับสนุนแหล่งจำหน่ายสินค้าระบบคุณภาพ GAP ในชุมชนหรือที่เรียกว่า ตลาดของเกษตรกร (Farmer's markets) ส่งเสริมให้เกิดการจำหน่ายผลิตผลจากแปลง GAP ในลักษณะ Contract farming และสนับสนุนตลาดค้าส่งให้มีช่องทางจำหน่ายสินค้า GAP
- ให้ภาครัฐพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ด้านกลไกตลาดสินค้าเกษตร เพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมถึงการกำหนดราคาที่เหมาะสม

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช

จากประเด็นปัญหาระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช พบว่ามาตรฐานของการผลิตสินค้าเกษตรมีมากกว่า ๑ มาตรฐาน ทำให้ผู้ปฏิบัติรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องมีความสับสนในมาตรฐานการตรวจรับรอง และยังไม่มีความมั่นใจในสัญลักษณ์ Q นั้นมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

- การตรวจรับรอง GAP ที่จะทำให้ได้รับการยอมรับในระดับระหว่างประเทศ CB ควรจะมีการจัดองค์กรและดำเนินการตามมาตรฐานระหว่างประเทศซึ่งมีอยู่ ๒ ฉบับ ดังนี้
 - ISO/IEC ๑๗๐๒๑: ๒๐๐๖ เป็นการรับรองระบบ โดยไม่แสดงเครื่องหมายรับรองที่สินค้า
 - ISO/IEC Guide ๖๕: ๑๙๙๖ เป็นการรับรองที่สามารถแสดงเครื่องหมายรับรองที่สินค้าได้
- ซึ่งในมาตรฐานนี้ได้แบ่งระบบการตรวจประเมินเป็นระบบย่อยได้อีก ๖ ระบบ ซึ่งจะมีรายละเอียดวิธีการสุ่มตัวอย่างตรวจสอบตามหลักสถิติ รวมทั้งวิธีการประเมินกระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน การเลือกใช้ระบบใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความเข้มงวดที่ CB ต้องการ อย่างไรก็ตามในมาตรฐานยังเปิดโอกาสให้มีอีกระบบที่แตกต่างจาก ๖ ระบบดังกล่าวได้โดย CB จะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการตรวจประเมิน เช่น การสุ่มตัวอย่างตรวจสอบหรือตรวจติดตามได้นั้นจะทำให้มั่นใจว่าสินค้าเป็นไปตามมาตรฐานที่อ้างอิงไว้ในใบรับรอง กรมวิชาการเกษตร ในฐานะ CB อยู่ระหว่างการจัดระบบองค์กรตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide ๖๕: ๑๙๙๖ การตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชตามระบบ GAP ของกรมวิชาการเกษตร จะอ้างอิงข้อกำหนดของกรมวิชาการเกษตร เป็นเกณฑ์การตรวจประเมิน และมีการประกาศให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

- การกำหนดมาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเดิมใช้ชื่อย่อของมาตรฐานว่า มกอช. ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อย่อเป็น มกษ. เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจถูกต้องว่ามาตรฐานที่ มกอช. รับผิดชอบในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการวิชานั้นเป็นมาตรฐานที่ประกาศโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ และขณะนี้ มกอช. ได้จัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP ด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ แล้วรวม ๒๑ เรื่อง โดยในลำดับแรกที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ว่าการตรวจรับรองด้านพืชมีหลากหลายชนิดมาก ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ประกาศมาตรฐาน GAP พืชอาหารเพื่อสามารถใช้อ้างอิงตรวจพืชอาหารได้ทุกชนิด และได้ทยอยประกาศมาตรฐาน GAP เฉพาะของพืชแต่ละชนิด รวม ๙ พืช

- สำหรับด้านมาตรฐานการรับรองนั้น คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ (วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑) เห็นชอบให้นำ Road map การประสานการดำเนินงานภายใต้ พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปทดลองใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยด้านสินค้าเกษตรและอาหาร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และติดตามรายงานผลให้คณะกรรมการฯ ทราบ ซึ่งขณะนี้ในส่วนของการกำหนดมาตรฐานที่ระบุใน Road map ที่ขอให้กรมต่างๆ ส่งมาตรฐานที่ใช้รับรองให้ มกอช. ดำเนินการนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดมาตรฐานภายใต้ พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น กรมต่างๆ ได้ส่งมาตรฐานให้ มกอช. ดำเนินการแล้ว ซึ่งอาจจะแก้ไขปัญหาความสับสนได้ระดับหนึ่ง แต่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเพิ่มเติม

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านผู้ปฏิบัติงาน GAP

จากปัญหาด้านผู้ปฏิบัติงาน GAP มีไม่เพียงพอกับจำนวนเกษตรกรที่ต้องเข้าสู่ระบบ GAP และส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการตรวจรับรองแหล่งผลิต ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวสำหรับประเด็นปัญหานี้ ได้แก่

- เพิ่มจำนวนผู้ตรวจประเมิน โดยให้หน่วยรับรองเพิ่มจำนวนของผู้ตรวจประเมินให้เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนแปลงของเกษตรกรที่ขอการรับรอง และแปลงตรวจติดตาม ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ภาคราชการที่ทำหน้าที่ CB จำเป็นต้องได้รับงบประมาณเพื่อจ้างเหมาบุคคลภายนอกหรือให้ภาคเอกชนรับเหมาช่วงการตรวจประเมินให้ภาครัฐจัดตั้งองค์กรอิสระ ซึ่งเป็นองค์กรมหาชนหรือองค์กรมูลนิธิเข้ามาดำเนินการเป็นหน่วยรับรอง

- การรับรองแบบกลุ่ม ให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิต โดยทั้งกลุ่มหรือนิติบุคคลที่รับผิดชอบกลุ่มจะเป็นผู้ที่ได้รับการรับรอง ส่วนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในกลุ่มจะไม่ได้รับใบรับรอง Q เนื่องจากการรับรองแบบกลุ่มถือว่าเกษตรกรเป็น “ผู้ทำการผลิต (Suppliers)” ให้กับกลุ่ม

- สำหรับปัญหาผู้ตรวจประเมินยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบคุณภาพและรับรองมาตรฐาน GAP นั้น ขณะนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เร่งอบรมแก่ผู้ตรวจประเมินในหน่วยรับรองโดยยึดมาตรฐานสากลอันเป็นที่ยอมรับทั่วโลก เช่น มาตรฐาน ISO/IEC Guide ๖๕ และมีการพัฒนาผู้ตรวจประเมินให้มีความรู้ ความสามารถในพืชที่ตรวจประเมิน เช่น การจัดทำคู่มือการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืชให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับพืช ของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์แล้ว เห็นควรมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

- การใช้ชื่อเรียกระบบการจัดการคุณภาพ GAP ว่า “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม” ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นั้น เป็นชื่อเรียกที่เข้าใจยากและไม่ตรงกับความหมายของคำว่า “Good Agricultural Practice” ซึ่งมีความหมายว่า ควรปฏิบัติอย่างไร การเกษตรจึงจะดี จึงเห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หาคำที่เหมาะสมเพื่อใช้แทนคำเดิม เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และมีความหมายที่สอดคล้องกัน